

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Giltig från: 2025-05-21

Innehållsansvar: Jiaye Cui, (jiacu1), Röntgensjuksköterska

Giltig till: 2027-05-19

Granskad av: Rebecka Morais Henriksson, (rebhe3), Specialistläkare

Godkänd av: John Brandberg, (johbr4), Verksamhetschef

Läkemedelshantering på mammografi

Syfte

Beskriva, förtydliga och säkerställa en god och säker hantering av läkemedel på mammografi

Arbetsbeskrivning

Gäller vid iordningställande och hantering av läkemedel i samband med bedövning inför provtagning av patient på mammografi samt vid kontraströntgen av mjölkgångarna-galaktografi

Iordningställande av läkemedel som förvaras i ampull utförs enligt följande:

Beredning av läkemedel inför undersökning ska ske i läkemedelsrummet (Mammografi SU)

- Sprita händerna
- Bryt ampullen
- Torka av membranet med Klorhexidinsprit
- Punktera membranet med rosa uppdragningskanyl
- Aspirera läkemedlet i fyra 5 ml sprutor alternativt två 10 ml sprutor
- Förslut varje spruta med en propp. Varje spruta är för engångsbruk, en engångsspruta får aldrig återfyllas
- Använd en för läkemedlet förtryckt etikett, fyll i dagens datum, klockslag och iordningställarens signatur
- Vid läkemedel utan förtryckt etikett: fyll i aktuella läkemedlets namn och styrka. Fyll i dagens datum, klockslag och iordningställarens signatur

- Kontroll mellan läkemedel och sprutans märkning sker efter uppdragning
- Läkemedel utan konserveringsmedel ska förvaras i kylskåp, 2–8 grader Celsius, i högst 24 timmar och 12 timmar i rumstemperatur och kasseras sedan
- Den spruta som inte ska användas omedelbart ska förvaras i kylskåp i läkemedelsrummet, uppdragna sprutor ska inte förvaras i undersökningsrummen. Sprutan kan användas till ny patient och får lov att administreras av någon annan än iordningställaren
- Sprutan måste vara märkt med läkemedelsnamn, styrka, datum, klockslag och iordningställarens signatur. Personen som hämtar sprutan i kylskåpet ska kontrollera sprutan
- Vid oklarhet kasseras sprutan
- Fråga patienten om allergier/överkänslighet mot läkemedel
- Dokumentera det administrerade läkemedlets namn, styrka och mängd i Sectra IDS7 (RIS) under fliken Farmaka se länk: [Mammografi Dokumentation av administrerat läkemedel](#)

Vid iordningställande av läkemedel i flerdosbehållare (Carbocain adrenalin) gör enligt följande:

- Beredning av läkemedel i flerdosbehållare ska ske i läkemedelsrummet
- Sprita händerna
- Kontrollera att framtaget läkemedel stämmer mot ordinationen
- Bryt ampullen
- Torka av membranet med Klorhexidinsprit
- Punktera membranet med rosa uppdragningskanyl
- Aspirera läkemedlet i en 5 eller 10 ml spruta
- Märk sprutan med läkemedlets namn och styrka, patient id, datum, klockslag och signatur
- Kontroll mellan läkemedel och sprutans märkning sker efter uppdragning
- Ta bort kanylen från ampullen
- Märk ampullen med dagens datum och klockslag
- Ställ in ampullen med kvarvarande läkemedel i kylskåpet i läkemedelsrummet
- Carbocain adrenalin 10mg/ml + 5 mikrogram /ml är hållbart i 72 timmar i kylskåp
- Vid ytterligare uppdragning ur samma ampull måste membranet spritas innan perforation

- Läs om varje enskilt läkemedel med konserveringsmedel hur lång hållbarheten är
- Om läkemedel måste hanteras utanför läkemedelsrummet (hos patient) skall överblivet läkemedel kasseras efter avslutat ingrepp
- Fråga patienten om allergier/ överkänslighet mot läkemedel
- Dokumentera det administrerade läkemedlets namn, styrka och mängd i SECTRA IDS7 (RIS/PACS) under fliken Farmaka, se länk: [Mammografi Dokumentation av administrerat läkemedel](#)

Beredning av läkemedel vid kontraströntgen av mjölkgångarna-galactografi:

- Beredning av läkemedlet ska ske i läkemedelsrummet
- Sprita händerna
- Bryt ampullen
- Torka av membranet med Klorhexidinsprit
- Punktera membranet med en rosa uppdragningskanyl
- Aspirera läkemedlet i två 1 ml sprutor
- Koppla en spruta till galaktografisetet och fyll slangen, förslut den andra sprutan med en propp
- Märk sprutorna med läkemedlets namn och styrka
- Fråga patienten om allergier/överkänslighet för kontrastläkemedel
- Dokumentera det administrerade läkemedlets namn, styrka, administreringsätt och mängd i SECTRA IDS7 (RIS/PACS) under fliken Farmaka
- Om mer en 1 ml behöver administreras eller om mjölkgången ska kanyleras igen använd spruta nr.2

Kassering av läkemedelsinnehåll och förpackningar:

Läkemedel som ska kasseras ska slängas i för ändamålet avsedd behållare, märkta Läkemedelsavfall, behållaren förvaras i sköljrummet, och sedan till återvinningsrum. Dessa behållare går så småningom till förbränning.

Klorhexidinsprit 5 mg/ml:

- När flaskan öppnas ska aktuellt datum skrivas på flaskan på förtryckt ruta på flaskans etikett
- Flaskan kasseras efter en månad (avstämt mot apotek och vårdhygien)

Miljö:

- Brandfarlig, förvaras vid högst 25 grader Celsius
- Avfallshantering: Klorhexidinsprit klassas som Farligt avfall. Om liten mängd kvar i flaskan kan den hällas ut i pappers-servett. Tom flaska kastas i papperskorg. Om vi kasserar en flaska med större mängd ska denna ställas i en kartong i sköljrummet, kartongen ska märkas med Etikett klass 3, Brandfarligt ämne. Farligt avfall får inte ställas i vanligt återvinningsrum. Kartongen lämnas till Godshanteringen, Bruna Stråket 21.

Ansvar

Verksamhetschefen delegerar till medicinsk ansvarig att tillsammans med vårdenhetschef att rutinen finns, är känd och följs inom verksamheten. Personalen som tar emot delegeringsbeslut är själva ansvariga för att utföra arbetsuppgifterna och dokumentationen enligt Socialstyrelsens föreskrifter

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1997:14) om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård - Patientsäkerhet

Uppföljning, utvärdering och revision

Innehållsansvarig ansvarar för uppföljning/revision av innehållet i rutinen

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i SECTRA IDS7 (RIS/PACS).

Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPro (MCP).

Relaterad information

Läkemedelshantering (länkar nedan):

Läkemedelshantering verksamhet Radiologi

Förebygga överkänslighetsreaktioner av kontrastmedel och premedicinering

Ordinationer enligt generella direktiv

Narkosguiden

Vårdhygien – Förebyggande åtgärder vid hantering av injektionsläkemedel (vgregion.se)

Läkemedelshantering - Sahlgrenska Universitetssjukhuset (vgregion.se)

Smittförande avfall och läkemedelsavfall

Socialstyrelsen- Patientsäkerhet

Vårdhandboken översikt läkemedelshantering

Svensk läkemedelsstandard 2021.2 | Läkemedelsverket (lakemedelsverket.se)

Dokumentation

Styrande dokument arkiveras i SOFIA STY. Redovisande dokument ska hanteras enligt sjukhusets gällande rutiner för arkivering av allmänna handlingar.

Kunskapsöversikt

Ingen

Artikelgranskning och evidensgradering

Ingen

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Innehållsansvar: Jiaye Cui, (jiacu1), Röntgensjuksköterska

Granskad av: Rebecka Morais Henriksson, (rebhe3),
Specialistläkare

Godkänd av: John Brandberg, (johbr4), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9802-1816834204-996

Version: 5.0

Giltig från: 2025-05-21

Giltig till: 2027-05-19